ĢENERĀLADVOKĀTA DAMASO RUISA-HARABO KOLOMERA [*DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER*] SECINĀJUMI, sniegti 2006. gada 26. oktobrī [1]

I — Ievads

1. Vīnē esošā *Oberster Patent- und Markensenat* (Augstākā patentu un preču zīmju palāta), kura ir Austrijas augstākā administratīvā institūcija, kura izskata dažādus strīdus patentu un preču zīmju [tiesību] jomā, Tiesai ir uzdevusi divus prejudiciālos jautājumus par Direktīvu 89/104/EEK [2].

2. Strīds attiecas uz diviem preču zīmes izmantošanas pienākuma aspektiem: no vienas puses, attiecībā uz to, kad sākas termiņš, uz kuru šāds pienākums pēc preču zīmes reģistrēšanas tiek atlikts, un, no otras puses, attiecībā uz iemesliem, kas pamato šo bezdarbību, kas ilgst ilgāk nekā piecus gadus, izslēdzot trešo personu tiesības pieprasīt attiecīgajā laikā nelietotās preču zīmes atcelšanu.

3. Lai sniegtu atbildi, pirmoreiz jāizskaidro noteikti iepriekš minētās Kopienu direktīvas 10. panta 1. punktā un 12. panta 1. punktā esošie formulējumi. Tomēr, tā kā iesniedzējiestāde tiesisku palīdzību atbilstoši EKL 234. pantam lūdz pirmoreiz un nav piederīga Austrijas tiesu iekārtai, pirms jautājumu izskatīšanas pēc būtības jāizvērtē tās tiesības lūgt palīdzību attiecībā uz interpretāciju.

II — Atbilstošās tiesību normas

A — *Direktīva 89/104/EEK*

4. Minētās direktīvas 10. panta ar virsrakstu "Preču zīmju lietošana [izmantošana]" 1. punktā noteikts:

"1. Ja piecu gadu laikā pēc reģistrācijas procedūras pabeigšanas dienas īpašnieks

1 — Oriģinālvaloda — spāņu.

2 — Padomes 1988. gada 21. decembra Pirmā direktīva, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm (OV L 40, 1. lpp.).

dalībvalstī nav faktiski lietojis [izmantojis] preču zīmi attiecībā uz precēm vai pakalpojumiem, kam tā reģistrēta, vai, ja šāda lietošana [izmantošana] tikusi atlikta nepārtrauktā piecu gadu laikā, uz preču zīmi attiecas šajā direktīvā paredzētās sankcijas, ja vien nepastāv īpaši iemesli tās nelietošanai [neizmantošanai]."

5. Saskaņojot reģistrētu preču zīmju atcelšanu, direktīvas 12. panta 1. punktā noteikts:

"1. Preču zīme ir atceļama, ja nepārtrauktā piecu gadu periodā tā dalībvalstī nav faktiski lietota [izmantota] saistībā ar precēm un pakalpojumiem, attiecībā uz ko tā reģistrēta, un nav atbilstīgu iemeslu tās nelietošanai [neizmantošanai]; [..]."

B — *Austrijas preču zīmju likums*

6. Saskaņā ar *Markenschutzgesetz* (Austrijas preču zīmju aizsardzības likums) [3] 33.a panta 1. punktu jebkura persona var lūgt Austrijā vismaz piecus gadus reģistrētas preču zīmes vai tādas preču zīmes, kas Austrijā ir aizsargāta saskaņā ar 2. panta 2. punktu, anulēšanu, ja nedz tās īpašnieks, nedz trešā persona ar īpašnieka piekrišanu šo preču zīmi Austrijā attiecībā uz precēm vai pakalpojumiem, kam preču zīme reģistrēta, piecu gadu laikā pirms anulēšanas pieteikuma iesniegšanas dienas faktiski neizmantoja (10.a pants), ja vien preču zīmes īpašnieks izmantošanas trūkumu neattaisno.

7. Tā paša likuma 2. panta 2. punktā tā piemēroj ^{2}amība pēc analoģijas paplašināta arī uz preču zīmju tiesībām, kas saskaņā ar starptautiskiem nolīgumiem iegūtas attiecībā uz Austrijas Republikas teritoriju.

8. Līdz ar to iesniedzējiestāde uzskata, ka no *Markenschutzgesetz* 33.a panta 1. punkta saistībā ar 2. panta 2. punktu izriet, ka attiecībā uz Austriju starptautiski aizsargātām preču zīmēm piecu gadu termiņš skaitāms kopš aizsardzības termiņa sākuma.

C — *Starptautiskās tiesības*

9. Starp daudzpusējiem nolīgumiem, kas attiecas uz šo lūgumu sniegt prejudiciālu

3 — *Markenschutzgesetz 1970*, *BGBl.* 260/1970, jaunākie grozījumi *BGBl.* I, 151/2005.

nolēmumu, ir Parīzes Konvencija par rūpnieciskā īpašuma aizsardzību (turpmāk tekstā — "Parīzes konvencija") [4], Madrides Nolīgums par preču zīmju starptautisko reģistrāciju (turpmāk tekstā — "Madrides nolīgums") [5] un Līgums par ar tirdzniecību saistītajām intelektuālā īpašuma tiesībām (turpmāk tekstā — "TRIPS" [6].

10. Parīzes konvencijas 5. panta C daļas 1. punktā noteikts:

"Ja valstī reģistrētas [preču] zīmes izmantošana ir obligāta, reģistrāciju var dzēst tikai pēc saprātīga termiņa izbeigšanās un arī tikai tad, ja ieinteresētā persona neattaisno savu bezdarbību".

11. Savukārt Madrides nolīguma 4. pantā noteikts princips, saskaņā ar kuru starptautiskas preču zīmes bauda tādu pašu aizsardzību kā valsts preču zīmes valstīs, attiecībā uz kurām veikta reģistrēšana Starptautiskajā birojā. [Nolīguma] 5. pantā valstu iestādēm piešķirtas tiesības Parīzes konvencijā noteiktajos apstākļos atteikt šo aizsardzību (1. punkts) valstu tiesību aktos noteiktā termiņā, kas nedrīkst būt ilgāks par vienu gadu (2. punkts).

12. Visbeidzot, TRIPS 19. pantā izmantošanas pienākums tiek noteikts šādā redakcijā:

"1) Ja, lai saglabātu reģistrāciju, tiek pieprasīta izmantošana, reģistrāciju var atcelt vienīgi pēc vismaz trīs gadus ilga, nepārtraukta [preču] zīmes neizmantošanas perioda, ja vien preču zīmes īpašnieks neuzrāda pamatotus iemeslus, kādēļ ir pastāvējuši šķēršļi šādai izmantošanai. Apstākļi, kas rodas neatkarīgi no preču zīmes īpašnieka gribas un kas rada šķēršļus preču zīmes izmantošanai, piemēram, importa ierobežojumi vai citas valdības prasības attiecībā uz precēm vai pakalpojumiem, kurus aizsargā konkrētā preču zīme, tiek atzīti kā pamatoti iemesli zīmes neizmantošanai."

III — Pamata lieta un prejudiciālie jautājumi

13. Kopš 1973. gada *Lidl* nodarbojas ar lielveikalu tīkla darbību Vācijā, tikai un

4 — Parakstīta Parīzē 1883. gada 20. martā, pēdējoreiz pārskatīta Stokholmā 1967. gada 14. jūlijā un grozīta 1979. gada 28. septembrī.

5 — Pieņemts Madridē 1891. gada 14. aprīlī, pašreizējā redakcija pēc pārskatīšanas Stokholmā 1967. gada 14. jūlijā un 1979. gada 28. septembrī izdarītajiem grozījumiem.

6 — Urugvajas kārtas daudzpusējās sarunas (no 1986. gada līdz 1994. gadam) — Marakešas Līgums par Pasaules tirdzniecības organizācijas izveidošanu, kas noslēgts Marakešā, Marokā, 1994. gada 15. aprīlī — 1 C pielikums — Tirdzniecība — Līgums par ar tirdzniecību saistītām [saistītajiem] intelektuālā īpašuma tiesībām [tiesību aspektiem] (PTO) (OV L 336, 214. lpp.).

vienīgi savos lielveikalos tirgojot iepriekš pagatavotus ēdienus ar preču zīmi "Le Chef DE CUISINE". Tā ir norādīta kā īpašniece šai grafiskajai un vārdiskajai preču zīmei, kas reģistrēta attiecībā uz Nicas nolīguma [7] 29. un 30. klasi un kopš 1993. gada 8. jūlija bauda aizsardzību Vācijā un kopš 1993. gada 12. oktobra — Austrijā, lai arī šajā valstī kā starptautiska preču zīme. Publikācija starptautiskajā reģistrā ietver [šādu] piezīmi:

"Reģistrācijas datums saskaņā ar 1988. gada 22. aprīļa Īstenošanas regulas 17. noteikuma 1. punktu: 1993. gada 2. decembris" [8].

14. Savu pirmo lielveikalu Austrijā *Lidl* atvēra 1998. gada 5. novembrī, pēc tam, kad uzņēmumā tika apspriests preču pasniegšanas veids, panākta vienošanās ar tā piegādātājiem un sarūpēti tam piegādāto preču krājumi.

15. 1998. gada 13. oktobrī Hoipls [*Häupl*] lūdza strīdīgo preču zīmi attiecībā uz Austrijas teritoriju tās neizmantošanas dēļ atcelt atbilstoši iepriekš minētā *Markenschutzgesetz* 33.a pantam, apgalvojot, ka piecu gadu termiņš esot sācies 1993. gada 12. oktobrī līdz ar aizsardzības termiņa sākumu. Viņš apgalvoja, ka strīdīgo preču zīmi šajā valstī attiecīgajā laikā *Lidl* neesot lietojusi.

16. Vācu sabiedrība lūdza šo atcelšanas lūgumu noraidīt, pamatojoties uz to, ka piecu gadu [termiņa] skaitījums esot sākams kopš 1993. gada 2. decembra, tādējādi nebeidzoties agrāk kā 1998. gada 2. decembrī. Tā norādīja arī uz to, ka līdz šai pēdējai minētajai dienai tā savā pirmajā Austrijā esošajā lielveikalā jau esot laidusi pārdošanā preces ar strīdīgo preču zīmi. Tā piebilda, ka kopš 1994. gada tā esot plānojusi paplašināt savu komercdarbību Austrijā, tomēr jauno veikalu atvēršanu esot aizkavējuši "birokrātiski šķēršļi".

17. Valsts patentu un preču zīmju iestādes Anulēšanas nodaļa apstrīdēto preču zīmi atzina par Austrijas teritorijā spēkā neesošu kopš 1998. gada 12. oktobra.

18. *Lidl* šo nolēmumu pārsūdzēja *Oberster Patent- und Markensenat*, kas, saskaroties ar interpretācijas jautājumiem sakarā ar valsts tiesību normu neatbilstību Kopienu tiesībām, nolēma atbilstoši EKL 234. pantam uzdot Eiropas Kopienu Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Direktīvas 89/104/EEK 10. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka

7 — Pārskatītais un grozītais 1957. gada 15. jūnija Nicas Nolīgums par preču un pakalpojumu starptautisko klasifikāciju preču zīmju reģistrācijas vajadzībām.

8 — Oriģināla redakcija franču valodā.

formulējums "reģistrācijas procedūras pabeigšanas diena" nozīmē aizsardzības perioda sākumu?

2) Vai Direktīvas 89/104/EEK 12. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka pastāv atbilstīgi iemesli preču zīmes neizmantošanai, ja preču zīmes īpašnieka komercdarbības stratēģijas īstenošanu kavē apstākļi ārpus uzņēmuma ietekmes, vai arī preču zīmes īpašniekam ir jāmaina sava komercdarbības stratēģija, lai laicīgi varētu izmantot savu preču zīmi?"

IV — Tiesvedība Tiesā

19. Nolēmums par minēto jautājumu uzdošanu Tiesas kancelejā tika reģistrēts 2005. gada 10. jūnijā.

20. Tiesas Statūtu 23. pantā noteiktajā termiņā savus rakstveida apsvērumus iesniedza Hoipls, sabiedrība *Lidl*, Francijas un Austrijas valdība, kā arī Komisija, visiem, izņemot Austrijas valdību, paužot savus mutvārdu apsvērumus 2006. gada 21. septembrī notiekošajā tiesas sēdē.

V — Prejudiciālo jautājumu izvērtējums

A — *Sākotnējais jautājums: par pieņemamību*

21. Jāuzsver, ka rakstveida apsvērumos nav izvirzīta neviena iebilde par *Oberster Patent- und Markensenat* uzdoto jautājumu pieņemamību. Tomēr, tā kā šī ir pirmā reize, kad šī iestāde pamatojas uz EKL 234. pantu, [Tiesai] pēc savas ierosmes ir jāpārbauda tās atbilstība šajā tiesību normā pieprasītajam dalībvalsts "tiesas" statusam.

22. Agrākos secinājumos [9] esmu norādījis uz EKL 234. pantā minētā tiesas jēdziena nepietiekamo precizitāti Tiesas spriedumos, piedāvājot šajā definīcijā ietvert visas ikvienā valsts tiesu iekārtā esošās iestādes, kā arī tās, kuras, nebūdamas piederīgas šai iekārtai, pieņem vēlāk tiesas ceļā nepārsūdzamus nolēmumus [10], šajā gadījumā stingri piemērojot no tās un no Strasbūras Tiesas [Eiropas Cilvēktiesību tiesas] judikatūras izrietošos kritērijus, it īpaši attiecībā uz neatkarību un sacīkstes principa ievērošanu procesā [11].

9 — 2001. gada 28. jūnija secinājumi lietā C-17/00 *De Coster* (2001. gada 29. novembra spriedums, *Recueil*, I-9445. lpp.).

10 — 9. zemsvītras piezīmē minēto secinājumu 83. un turpmākie punkti.

11 — Lietā *De Coster* sniegto secinājumu 89. punkts.

23. Citos secinājumos [12] esmu arī norādījis uz neseno tendenci Tiesas judikatūrā šo institūciju raksturīgās iezīmes interpretēt šaurāk, it īpaši saistībā ar to neatkarības kritēriju [13], kas vairāk atbilst manam viedoklim, un mudinājis uz šīs attīstības turpināšanos attiecībā uz citām raksturīgajām iezīmēm.

24. *Oberster Patent- und Markensenat* šķiet esam nevis ietilpstoša Austrijas tiesu iekārtā, bet gan piederīga Austrijas Konstitūcijas 133. panta 4. punktā minēto "ar tiesas spēku apveltītu neatkarīgu koleģiālu institūciju" [14] kategorijai, par kuru Tiesa ir lēmusi agrākās lietās [15], un tādēļ sīki jāizvērtē kritēriji, saskaņā ar kuriem tā var lūgt sniegt prejudiciālu nolēmumu.

25. Tās likumiskā izcelsme nav apšaubāma, jo tā ir minēta Austrijas Patentu likuma ("Patentgesetz") [16] 74. un 75. pantā un tās darbība tiek regulēta 140. pantā, kurā izdarīta norāde uz procesuālo kārtību patentu jomā (tā paša likuma 113.–127. pants un 129.–136. pants).

26. Tās pastāvīgums izriet no iepriekš minētā likuma 70. panta 2. punkta otrā teikuma redakcijas, kurā noteikta tās kompetence izskatīt sūdzības pret Austrijas Patentu un preču zīmju iestādes Anulēšanas nodaļas (*Beschwerdeabteilung*) lēmumiem bez jebkādiem ierobežojumiem laikā.

27. No šī panta izriet arī tās obligātums, jo tās funkcijas nav tikai iespēja vien, kā tas ir gadījumā ar vēršanos šķīrējtiesās [17], bet gan vienīgā likumā paredzētā iespēja pārsūdzēt

12 — Secinājumi lietā C-259/04 *Emanuel* (2006. gada 30. marta spriedums, Krājums, I-3089. lpp., 26. punkts).

13 — 2002. gada 30. maija spriedums lietā C-516/99 *Schmid* (*Recueil*, I-4573. lpp.) ar ģenerāladvokāta Ticano [*Tizzano*] secinājumiem un 2005. gada 31. maija spriedums lietā C-53/03 *Syfait* u.c. (Krājums, I-4609. lpp.), kurā par nepieņemamu tika atzīts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, ko izteikusi Grieķijas Konkurences komisija (*Epitropi Antagonismou*), norādot uz tās neatkarības trūkumu, tai atrodoties Grieķijas Attīstības ministrijas [ministra] pakļautībā.

14 — Vācu valodā — "Weisungsfreie Kollegialbehörde mit richterlichem Einschlag".

15 — 1998. gada 15. janvāra spriedums lietā C-44/96 *Mannesmann Anlagebau Austria* u.c. (*Recueil*, I-73. lpp.) attiecībā uz *Bundesvergabeamt* (Federālā iepirkuma pārvalde), 1999. gada 4. februāra spriedums lietā C-103/97 *Köllensperger* un *Atzwanger* (*Recueil*, I-551. lpp.) attiecībā uz *Tiroler Landesvergabeamt* (Tiroles Iepirkuma pārvalde) un 2002. gada 18. jūnija spriedums lietā C-92/00 *HI* (*Recueil*, I-5553. lpp.) par *Vergabekontrollsenat des Landes Wien* (Vīnes [federālās] zemes Iepirkuma uzraudzības komisija), šajos nolēmumos esot atzītām minēto institūciju tiesībām izmantot EKL 234. pantā paredzēto tiesu sadarbības mehānismu. Turpretim iepriekš minētajā spriedumā lietā *Schmid*, 36.–44. punkts, tās neatzīstot *Berufungssenat der Finanzlandesdirektion für Wien, Niederösterreich und Burgenland* (Vīnes, Lejasaustrijas un Burgenlandes Reģionālās finanšu direkcijas Pārsūdzības padome).

16 — *BGBl.* 259/1970, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar *BGBl.* I, 96/2006.

17 — 1982. gada 23. marta spriedums lietā 102/81 *Nordsee* (*Recueil*, 1095. lpp., 7. un turpmākie punkti).

Valsts patentu un preču zīmju iestādes nolēmumu par atcelšanu [18].

28. Nav apšaubāma arī tās neatkarība, tā kā iepriekš minētā 74. panta 9. punktā esot uzsvērtam šim statusam un tam, ka *Oberster Patent- und Markensenat* locekļiem nav saistoši nekādi norādījumi, ko tie iespējami saņemtu. Turklāt 6. un 7. punktā noteikts to amata pilnvaru ilgums un tā izbeigšanas iemesli, kas ir saistīti ar tādiem ārkārtējiem apstākļiem kā darbnespēja, Austrijas pilsonības zaudēšana vai atzīšana par vainīgu tādu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, par kuriem paredzēta brīvības atņemšana uz laiku, kas ilgāks par vienu gadu.

29. No visām šīm *Patentgesetz* tiesību normām nepārprotami izriet, ka strīdīgā institūcija piemēro tiesību normas, kā arī tas, ka tās procesā tiek ievērots sacīkstes princips saskaņā ar Patentu likuma 113.–127. pantu un 129.–136. pantu, kas piemērojami saskaņā ar tā 140. panta 1. punktu.

18 — Austrijas Federālās Konstitūcijas 133. pantā ir kliedēta neskaidrība jautājumā par to, vai [Austrijas] Federālās administratīvās tiesas (*Verwaltungsgerichtshof*) piekritībā ir iztiesāt lietas tajās pašās jomās, kas piekritīgas iesniedzējiestādei, šo neskaidrību izraisot tās prerogatīvām preču zīmju tiesību reģistrācijas vai piešķiršanas jomā. Juridiskajā literatūrā ir kritizēts šis vienā un tajā pašā tiesību jomā ietilpstošo jautājumu sarežģītais piekritības sadalījums starp dažādām tiesu iestādēm; tā Beetz, R., "Artículo 39 [Article 39]" kopdarbā *Marken.schutz — Systematischer Kommentar zum Markenschutzgesetz*, Gido Kuško [*Guido Kucsko*] vadībā, *Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung*, Vīne, 2006, 660. lpp.

30. Tā darbojas arī kā pēdējā instance [19] saskaņā ar Austrijas Federālās Konstitūcijas 133. panta 4. punktu, un tās lēmumiem ir tiesas nolēmuma raksturs atbilstoši šī jēdziena izpratnei Tiesas judikatūrā [20].

31. Līdz ar to *Oberster Patent- und Markensenat* atbilst priekšnosacījumiem, kas izvirzīti Tiesas judikatūrā, lai valsts tiesa [21] varētu izmantot EKL 234. pantā paredzēto prejudiciālo procesu, tādējādi nekam neliedzot Tiesai izskatīt tās uzdotos jautājumus, šim viedoklim esot plaši atbalstītam Austrijas juridiskajā literatūrā [22].

B — *Par prejudiciālo jautājumu būtību*

32. No abu prejudiciālo jautājumu redakcijas izriet, ka otrais, vismaz saistībā ar pamata

19 — Jāatzīmē, kā jau esmu norādījis secinājumos lietā *De Coster*, ka, lai balstītos uz EKL 234. pantu, pamatnozīme ir tam apstāklim, ka nolēmums nav pārsūdzams, jo, uzskatot strīdīgo iestādi par Austrijas tiesu iekārtā neietilpstošu, izmantot prejudiciālā nolēmuma tiesvedību tai ļautu neiespējamība apstrīdēt tās lēmumus, izņemot ierobežotu iespēju tos pārsūdzēt Federālajā Konstitucionālajā tiesā.

20 — 1995. gada 19. oktobra spriedumā lietā C-111/94 *Job Centre* (*Recueil*, I-3361. lpp., 9. punkts) no šā jēdziena tiek izslēgtas brīvprātīgas piekritības procedūras, 2002. gada 15. janvāra spriedumā lietā C-182/00 *Lutz* u.c. (*Recueil*, I-547. lpp., 15. un 16. punkts) — Vācijas valsts tiesu veiktā komercreģistra uzturēšana un 2001. gada 14. jūnija spriedumā lietā C-178/99 *Salzmann* (*Recueil*, I-4421. lpp.) — noteiktu Austrijas tiesu veiktie [nekustamā] īpašuma reģistrācijas [Zemesgrāmatu kārtošanas] uzdevumi.

21 — 1997. gada 17. septembra spriedums lietā C-54/96 *Dorsch Consult Ingenieursgesellschaft* (*Recueil*, I-4961. lpp., 23. punkts un tajā minētā judikatūra) un iepriekš minētais 2002. gada 30. maija spriedums lietā *Schmid*, 34. punkts.

22 — Hackenberg, W./Stix-Hackl, Ch., *Handbuch zum Verfahren vor dem Europäischen Gerichtshof*, 2. izd., Vīne, 2000, 120. lpp.; arī Beetz, R., *op. cit.*, 664. lpp., kategoriski apgalvo, ka *Oberster Patent- und Markensenat* ir uzskatāma par tiesu EKL 234. panta izpratnē.

lietas faktiskajiem apstākļiem, ir pakārtots pirmajam, jo iespējams, ka direktīvas 10. panta 1. punkta piedāvātā interpretācija izšķirtu strīdu par labu strīdīgās preču zīmes tiesību īpašniekam; tādā gadījumā nebūtu mērķtiecīgi meklēt saskaņā ar 12. pantu izvērtējamos attaisnojumus preču zīmes neizmantošanai.

35. Tomēr jāatgriežas pie jautājuma būtības un jāprecizē diskusijas patiesā dimensija, izvairoties sajaukt jēdzienus, kas, lai arī var šķist līdzīgi, nebūt nav līdzinieki, kā to turpinājumā pierādīšu, balstoties uz diviem argumentiem: ar direktīvu par preču zīmēm veiktās tiesību aktu vienādošanas apjomu un reģistrētu preču zīmju obligātas izmantošanas pienākuma raksturu.

1) Direktīvas 10. panta 1. punkta izvērtējums

i) Saskaņošanas apjoms preču zīmju jomā

33. Lai arī strīds attiecas uz starptautisku preču zīmi, savu izvērtējumu veikšu stingri no Kopienu tiesību viedokļa, lai iztirzātu iespējamās problēmas, kas izriet no reģistrēšanas Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas ([*World Intellectual Property Organization* —] *WIPO*) birojā.

36. Direktīvas trešajā apsvērumā pausta griba neveikt dalībvalstu tiesību aktu pilnīgu tuvināšanu preču zīmju jomā, ierobežojot tuvināšanu ar tām attiecīgo valstu tiesību normām, kas vistiešāk ietekmē iekšējā tirgus darbību.

a) Jēdziena "reģistrācijas procedūras pabeigšanas diena" nozīme

34. Šajā prejudiciālajā tiesvedībā sniegtajos apsvērumos lielā mērā apspriests jautājums par šīs dienas sakritību ar preču zīmes aizsardzības sākumu, neapšaubāmi tādēļ, ka iesniedzējiestāde savā nolēmumā par prejudiciālo jautājumu uzdošanu ir paudusi nostāju, ka šāda sakritība pastāv.

37. Tādējādi tā izsmeļoši regulē apzīmējumu spēju būt par preču zīmi un tikt reģistrētiem (2., 3. un 4. pants); ar reģistrēšanu piešķirtās tiesības un to robežas (5.–9. pants); izmantošanas pienākumu visos tā aspektos (10., 11. un 12. pants); īpašus iemeslus atteikumam, spēkā neesamībai un atcelšanai (13. un 14. pants) un noteiktus preču zīmju veidus (15. pants).

38. Šādi aprobežojoties ar noteiktām jomām, dalībvalstu ziņā tiek atstāts plašs klāsts jautājumu, kuros saskaņā ar piekto apsvērumu tās patur visas tiesības pieņemt procesuālas tiesību normas attiecībā uz preču zīmju reģistrāciju, reģistrācijas ceļā iegūto [preču zīmju] atcelšanu un spēkā neesamību; tām piekrīt, piemēram: noteikt preču zīmju reģistrācijas un spēkā neesamības atzīšanas procedūru veidu; nolemt, vai agrākas tiesības būtu jāizmanto vai nu reģistrācijas procedūrā, vai spēkā neesamības atzīšanas procedūrā, vai abās šajās procedūrās; un, ja var tikt piesauktas agrākas tiesības, paredzēt iebildumu procedūru vai *ex officio* pārbaudes procedūru. Dalībvalstis turklāt patur tiesības precizēt [noteikt] preču zīmju atcelšanas vai spēkā neesamības sekas.

39. Tādēļ neizbrīna tas, ka valstu tiesību aktos visos šajos jautājumos paredzētais regulējums ievērojami atšķiras, tam arī izskaidrojot atšķirības starp šīs prejudiciālās tiesvedības dalībnieku piedāvātajiem risinājumiem, ko krietni vien iespaidojušas to [izcelsmes vietas] tiesību sistēmas īpatnības.

40. Apkopojot un krietni vien vienkāršojot atkarībā no preču zīmes reģistrācijas vietas atšķirīgo regulējumu klāstu, tie iedalāmi vismaz trīs veidos: sistēmas, kurās ierakstīšana reģistrā tiek veikta pat pirms [reģistrācijas] atteikuma absolūto un relatīvo pamatojumu izvērtēšanas; tās, kurās tā tiek veikta starp abiem izvērtējumiem; un tās, kurās atbilstīgie apzīmējumi tiek reģistrēti pēc attiecīgo pētījumu pabeigšanas. Šī pēdējā sistēma Eiropā ir visizplatītākā.

41. Šajā Tiesā sniegtajos ierosinājumos preču zīmes izmantošanas termiņa sākums nereti tiek saistīts ar brīdi, kad īpašnieks ir uz to ieguvis pilnīgas, neapstrīdētas īpašumtiesības, proti, bez jebkādām bažām par iespēju to zaudēt sakarā ar trešo personu vai paša valsts biroja prasījumiem. Tajos uzskatīts, ka apzīmējuma izmantošanas pienākums iestājas līdz ar brīdi, kad kliedētas visas tā reģistrāciju apdraudošās neskaidrības.

42. Tomēr prejudiciālajam jautājumam esot uzstādītam tādējādi, ka "reģistrācijas procedūras pabeigšanas diena" tiek saistīta ar "aizsardzības perioda sākumu", diskusija ir nostādīta uz maldīga ceļa un vērsta nepareizā virzienā.

43. Manuprāt, šeit iztirzājamā jēdziena pareizai izpratnei jānoskaidro tiesību normas *voluntas legislatoris* atbilstoši šādiem apsvērumiem.

44. Pirmkārt, tiesību akts balstās tieši uz iepriekš minēto Savienības valstīs esošo sistēmu dažādību, pievēršoties visraksturīgākajam kopīgajam elementam, preču zīmju reģistrācijas procedūras vispārējam rakstu-ram, preču zīmes atzīšanas gadījumā tai vienmēr beidzoties ar tās ierakstīšanu reģistrā saskaņā ar kompetentās preču zīmju iestādes lēmumu, kurā obligāti norādāms datums un kuru parasti pavada paziņojums ieinteresētajai personai un vajadzīgā publikācija.

45. Otrkārt, brīdis, kurā šī reģistrācijas procedūra noslēdzas, direktīvā netiek stingri noteikts galvenokārt tāpēc, ka tajā ārkārtīgi rūpīgi tiek ievērots kompetenču sadalījums, kas minēts tās piektajā apsvērumā. Tādējādi noteikt savos preču zīmju birojos veiktās reģistrācijas procedūras beigas piekrīt dalībvalstīm, precizējot, vai tā notiek pirms vai pēc atteikuma relatīvo pamatojumu izvērtēšanas [un] vai tā aptver arī publikāciju.

46. Treškārt, apzinoties valstu tiesību aktu starpā esošās atšķirības, direktīvā neapstrīdētas īpašumtiesības uz preču zīmi nav izmantotas kā atsauces punkts preču zīmes noilguma sākumam; tas nebūtu neko saskaņojis, tā kā minētā preču zīmes izmantošanas pienākuma sākums atkarībā no tiesību sistēmām tiktu novilcināts līdz visu trešo personu iebildumu izslēgšanai vai ar atpakaļejošu spēku tiktu piemērots kopš pieteikuma brīža gadījumos, kad šī juridiskā fikcija ir paredzēta valsts tiesību sistēmā.

47. Direktīvā, turpretim, nav būtiskas nozīmes tam, kad konkrēti reģistrācijas procedūra tiek uzskatīta par pabeigtu, to noteikt piekrītot valsts likumdevējam, tāpēc, ka laiks, kas paiet starp iedomājamiem procesuāliem posmiem (ierakstīšana reģistrā; tās paziņošana ieinteresētajai personai un publicēšana), nekad nebūtu tik ilgs, lai apdraudētu tiesisko drošību vai Kopienu akta vienādošanas mērķi.

48. Iepriekš izklāstītais būtu labāk saprotams, izpētot paša preču zīmes izmantošanas pienākuma nozīmi.

ii) Izmantošanas pienākums

49. To, kas saprotams ar izmantošanas pienākumu, jāpaskaidro tāpēc, ka Direktīvā 89/104 paredzēts nogaidīšanas periods, kura laikā preču zīmes īpašniekam jāsāk to izmantot komerciāli un kura beigās viņa

īpašumtiesības var tikt apstrīdētas viņa bezdarbības dēļ [23].

50. Neatkarīgi no atšķirībām attiecīgajā regulējumā dažādās valstīs šis juridiskais institūts visās tiesību sistēmās kalpo vienam un tam pašam mērķim: reģistrēto preču zīmju skaitu pielāgot lietoto un savu saimniecisko uzdevumu tirgū pildošo apzīmējumu skaitam [24], reģistru realitāti tuvinot tirdzniecībā notiekošajam, jo, kā jau esmu savulaik atzīmējis, preču zīmju biroji nav paredzēti vienīgi tam, lai glabātu zīmes, kas apslēptas, gaidot, kamēr kāds, to nenojauzdams, uzdrīkstēsies tās lietot, lai tad tās piesauktu nolūkā, kas ir vismaz spekulatīvs. Gluži pretēji, tiem pareizi jāatspoguļo realitāte, proti, norādījumi, ko uzņēmumi tirdzniecībā izmanto savu preču un pakalpojumu atšķiršanai. Rūpnieciskā īpašuma iestādēs reģistrējamas tikai komerciālajā apritē esošas preču zīmes [25].

51. Šis pienākums turklāt ir paredzēts, lai nodrošinātu reģistrācijas iespējas trešām personām [26], kā tas izriet no direktīvas redakcijas, kurā tiek aizliegts preču zīmi, kas reģistrēta, bet nav izmantota ilgāk kā piecus gadus, piesaukt kā pamatu citas identiskas vai līdzīgas preču zīmes pasludināšanai par spēkā neesošu vai reģistrācijas atteikšanai (11. panta 1. un 2. punkts).

52. Šie abi mērķi atbalsojas arī pašas direktīvas astotajā apsvērumā, tajā esot noteiktam, ka "[..] lai samazinātu Kopienā reģistrēto un aizsargāto preču zīmju kopējo skaitu un, tātad, konfliktu skaitu, kas rodas to starpā, ir svarīgi prasīt, lai reģistrētās preču zīmes faktiski lietotu vai, ja tās nelieto, pakļautu atcelšanai; [..]".

53. Īsumā sakot, izmantošanas pienākumam juridiski ir divējāda daba: tas iemieso, no vienas puses, nastu, kas *ex lege* uzlikta šī veida rūpnieciskā īpašuma tiesību jaunajam īpašniekam; no otras puses — trešo personu pilnvaras un tiesības šā pienākuma neizpildes gadījumā.

54. Ņemot vērā šo divējādo juridisko dabu, nav grūti saprast, ka [par atsauces punktu izmantojot] datumu, kurā pabeigta reģistrēšanas procedūra, tiek vislabāk ievērotas gan

23 — Uz iespējamo sajaukšanas iespēju Vācijas tiesību aktos norāda Bous, U., "§ 25 Ausschluß von Ansprüchen bei mangelnder Benutzung", Ekey, F. L./Klippel, D., *Heidelberger Kommentar zum Markenrecht*, izd. C. F. Müller, Heidelberga, 2003, 370. lpp.

24 — Fezer, K. H., *Markenrecht*, izd. C. H. Beck, 3. izdevums, Minhene, 2001, 1191. lpp.

25 — Secinājumi, ko sniedzu lietā C-40/01 *Ansul* (2003. gada 11. marta spriedums, *Recueil*, I-2439. lpp., 42. punkts). Tāpat sprieduma 36. punkts.

26 — Fernández-Nóvoa, C., *Tratado sobre Derecho de marcas*, izd. Marcial Pons, Madride, 2001, 454. lpp.

vienu, gan otru intereses. Reģistrācijai esot ticami konstatētai, intelektuālā īpašuma īpašnieks spēj aprēķināt savā rīcībā esošo laiku un plānot savu komercdarbības stratēģiju. Turpretim, šī brīža noteikšanu saistot ar konkurentu iebildumu iespējām, kā tas paredzēts sistēmās, kurās atteikuma relatīvie pamatojumi tiek izskatīti pēc ierakstīšanas reģistrā, tiktu radīta pārlieka neskaidrība jautājumā par brīdi, ar kuru sākas pienākums nevien īpašniekam un iebildumu cēlējam, bet arī, un it īpaši, ar strīdu nesaistītām trešām personām.

55. Tamlīdzīgas problēmas rastos gadījumā, ja apstiprinātu fikciju, saskaņā ar kuru procedūras beigas tiktu saistītas ar aizsardzības sākumu, kā tas ir atbalstīts tiesību sistēmās, kurās šis juridiskais izgudrojums tiek izmantots, lai īpašnieku ar atpakaļejošu spēku aizsargātu kopš reģistrācijas pieteikuma brīža. Šajā gadījumā apzīmējums ir faktiski jāizmanto kopš brīža, kad valsts rūpnieciskā īpašuma birojā iesniegts tikai pieteikums, šim risinājumam esot kritizējamam, jo, no vienas puses, pienākums tiktu uzlikts personai, kam nepieder nekādas īpašumtiesības, un, no otras puses, attiecībā uz to tiktu saīsināts piecu gadu atbrīvojuma periods tāpēc vien, ka tā ieguvusi intelektuālā īpašuma tiesības bez iespējas ietekmēt šādu monopoltiesību piešķiršanas procedūras ilgumu.

56. Tādēļ vajadzīgo tiesisko drošību vislabāk nodrošina reģistrācijas procedūras pabeigšanas diena, būdama objektīva un visām ieinteresētajām personām viegli pārbaudāma. Tādējādi tā ir arī vispiemērotākais brīdis, no kura sākt skaitīt piecu gadu termiņu, kurā jāizpilda izmantošanas pienākums; turklāt šis brīdis parasti sakristu ar ierakstīšanu reģistrā, kuras paziņošana norāda uz šā preču zīmes īpašnieka pienākuma sākumu, tomēr tas var būt arī nesaistīts ar iegūto preču zīmes tiesību pilnīgas izmantošanas sākumu.

57. Kopienu tiesībām esot izskaidrotām, jāizvērtē, kā šie apsvērumi tiek iespaidoti starptautiskas preču zīmes gadījumā.

b) Starptautiska preču zīme

58. Nedz Madrides nolīgumā, nedz līgumā, kura īstenošana ar to tiek veicināta, proti, Parīzes konvencijā, izmantošanas pienākums netiek regulēts. Pirmajā nav neviena noteikuma par to, savukārt otrās 5. panta C daļas 1. punktā noteikts, ka līgumslēdzējām valstīm šis pienākums jāpakārto "saprātīga" termiņa beigām un ieinteresētās personas iespējai attaisnot savu bezdarbību. Tomēr nekas nav teikts jautājumā par to, no kura brīža šis periods skaitāms, un tādēļ, esot piemērojamām valsts tiesībām, piemērojamas ir arī Kopienu [tiesības] un līdz ar to — Direktīva 89/104.

59. Tomēr no tā nebūtu jāizdara pārsteidzīgi secinājumi, tā kā Madrides nolīgumā [faktiski] tiek paredzēta reģistrācijas kārtība, kuras būtiskās pazīmes būtu jāapraksta [27].

60. Ar šo vispasaules mēroga mehānismu uzņēmumiem tiek pavērta iespēja ar vienu vienīgu reģistrācijas darbību nodrošināt izcelsmes valsts preču zīmes aizsardzību tādā skaitā līgumslēdzēju valstu, kādā vien tie vēlas. *WIPO* atrašanās vietā Ženēvā reģistrēto preču zīmju aizsardzība ir balstīta uz teritorialitātes un vienlīdzīgas attieksmes principiem tādējādi, ka preču zīmes, kuru aizsardzība tiek lūgta arī citās līgumslēdzējās valstīs, jāaizsargā ar tām pašām garantijām kā valstī reģistrētās [28].

61. Pieteikuma veidlapu iesniedz par starptautisku preču zīmi reģistrēt vēlamās preču zīmes izcelsmes valsts iestādē [29]; pēc tam šī iestāde pārskata veidā pārbauda ieinteresētās personas iesniegtos dokumentus, lai pārliecinātos it īpaši par to, vai preču zīme ir ierakstīta valsts reģistrā uz pieteicēja vārda un attiecībā uz veidlapā norādītajām precēm un pakalpojumiem; pēc tam tā pārbauda pieteicēja tiesības un to, vai, iesniedzot atbilstošos dokumentus, tas ir pareizi ievērojis procesuālo kārtību [30].

62. Saņemot lietas materiālus, Starptautiskais birojs pārbauda vienīgi procesuālo prasību ievērošanu un nodevu samaksu atbilstoši Madrides nolīgumam un tā Īstenošanas regulai [31]. Ja nosacījumi ir izpildīti, tas veic ierakstīšanu starptautiskajā reģistrā. Tomēr Starptautiskais birojs neizvērtē, vai pieteikumā norādītā preču zīme norādītajās līgumslēdzējās valstīs var tikt aizsargāta, šo pārbaudi veikt piekrītot attiecīgajām valstīm [32] augstākais viena gada laikā kopš reģistrācijas dienas [33].

63. Īsumā sakot, pienākumu [preču zīmi] reģistrēt katrā valstī, kurā ir vēlme to aizsargāt, starptautiska preču zīme aizstāj ar vienu vienīgu pieteikumu, kas iesniegts

27 — Turpinājumā atsaucos vienīgi uz Madrides nolīgumu un nevis tā Protokolu, kas arī parakstīts Spānijas galvaspilsētā 1989. gada 27. jūnijā un kas, neskatoties uz savu nosaukumu, ir jauns starptautisks līgums, lai arī satura ziņā būdams ļoti līdzīgs [Madrides] nolīgumam. Ar otro no minētajiem līgumiem tika panākta dažu tādu valstu pievienošanās, kuras nolīgumam pārmeta neelastīgumu tāpēc, ka tajā nebija paredzēta valstu birojos iesniegtu preču zīmju pieteikumu starptautiskas reģistrācijas iespēja. Protokols stājās spēkā 1995. gada 1. decembrī. Skat. Fezer, K. H., *op. cit.*, 2027. un turpmākās lpp.

28 — Tas noteikts Madrides nolīguma 4. panta 1. punktā.

29 — Madrides nolīguma 3. panta 1. punkts.

30 — Sīkāks izklāsts atrodams Botana Agra, J. M., "Las marcas internacionales", Navarro Chinchilla, J. J. un Vázquez García, R. J. (koordinatori), *Estudios sobre marcas*, izd. Comares, Granāda, 1995, 37. un turpmākās lpp.

31 — Pašreiz pastāv Madrides nolīguma par preču zīmju starptautisko reģistrāciju un Madrides protokola kopīgais reglaments (dokuments spēkā kopš 2004. gada 1. aprīļa); ar to var iepazīties: *http://www.wipo.int/madrid/es/legal_texts/common_regulations.htm*.

32 — Madrides nolīguma 5. panta 1. punkts.

33 — Madrides nolīguma 5. panta 2. punkts.

Starptautiskajā birojā Ženēvā, šādi palīdzot šo rūpnieciskā īpašuma tiesību īpašniekiem aizsargāties pret negodīgu konkurentu vai rūdītu atdarinātāju nelikumīgiem uzbrukumiem otrpus robežām.

64. Lai atbildētu uz prejudiciālo jautājumu, jānoskaidro starptautiskās reģistrācijas veikšanas diena.

65. Madrides nolīguma 3. panta 4. punktā paredzēta pakārtotu alternatīvu kārtība, kādā nosakāma reģistrēšanas diena, kas vispārīgi atbilst dienai, kad pieteikums ir iesniegts Starptautiskajā birojā; izņēmuma gadījumos tā pavirzāma līdz dienai, kad pieteikuma veidlapa saņemta izcelsmes valsts kompetentajā iestādē, ja šī pēdējā to nosūta Starptautiskajam birojam turpmāko divu mēnešu laikā; un nepilnību gadījumā — līdzko novērsti visi starptautiskā pieteikuma trūkumi [34].

66. No iepriekš izklāstītā izriet ne vien tas, ka izmantošanas pienākums joprojām paliek noteikts valsts tiesību aktos, kas Eiropas Kopienā jau aprakstītajā veidā ir daļēji saskaņoti, bet arī tas, ka preču zīme tiek aizsargāta kopš starptautiskās reģistrācijas dienas, lai arī pakārtoti tam, ka paiet viena gada termiņš, kas katrā veidlapā norādītājām līgumslēdzējām valstīm atvēlēts, lai atteiktu lūgto aizsardzību savā teritorijā, kas apliecina to, cik maz ticams, ka reģistrācijas diena sakristu ar šī veida rūpnieciskā īpašuma tiesību pilnīgas izmantošanas sākumu. Turklāt, tā kā aizsargātās preču zīmes reģistrācija Starptautiskajā birojā, izsakoties Madrides nolīguma 4.a panta vārdiem, "aizstāj" valstīs esošo [reģistrāciju], tādējādi starptautiskajai preču zīmei netiekot, šā vārda stingrā nozīmē, reģistrētai valstu birojos, kuri par to tiek vienīgi informēti, starptautiskās reģistrācijas procedūras pabeigšanu droši noteikt iespējams tikai, to par pabeigtu uzskatot dienā, kad veikta reģistrācija šajā birojā.

67. Šis brīdis sakrīt ar brīdi, kad saskaņā ar direktīvu sākas termiņš atbrīvojumam no izmantošanas pienākuma. Manis atbalstīto risinājumu pamato arī starptautiskajos tiesību aktos vērojamie centieni tuvināt abas dienas — gan valstī noteikto, gan vispasaules mērogā noteikto, tā kā, ja pieņemtu šajā prejudiciālajā tiesvedībā sniegtajos apsvērumos pausto nostāju, ka termiņš nesākas līdz brīdim, kamēr aizsardzība nav kļuvusi neapstrīdama, nevēlami atšķirtos brīži, kopš kuriem atpakaļ skaitāms preču zīmes izmantošanas pienākums: dažkārt tas būtu atkarīgs no valsts tiesību normām, it īpaši gadījumos, kad tiek pieļauti reģistrācijas atteikuma relatīvie pamatojumi, un [savukārt] citos gadījumos — no attiecīgo pret starptautiska-

34 — Īstenošanas regulas 15. noteikuma 1. punkts.

jām preču zīmēm celto trešo personu iebildumu izskatīšanas, kas strīdīgo termiņu paildzinātu uz gaužām nenoteiktu laiku.

68. Turklāt jānorāda uz starptautiskās reģistrācijas dienai piemītošo izšķirošo nozīmi [35], jo pēc tās aprēķina termiņu līgumslēdzēju valstu atteikumam [36], [nosaka] reģistrācijas [37] vai [aizsardzības] teritoriālās paplašināšanas pieteikuma [38] spēkā stāšanos, tā ilgumu un patstāvību [39] un [veic] atjaunošanu [40]. Tai kalpojot par atsauci tik daudzējādā ziņā, šķiet pašsaprotami, ka tai šī loma piemīt arī attiecībā uz izmantošanas pienākuma sākumu.

69. Kas attiecas uz apmulsinājumu, ko, preču zīmei esot reģistrētai Starptautiskajā birojā, var izraisīt iespējams reģistrācijas atteikums kādā Madrides nolīguma līgumslēdzējā valstī, jāizdara divas piezīmes: pirmā — par reģistrācijas atteikuma absolūtajiem pamatojumiem, tā kā šī nolīguma sistēmā tie tiek uzskatīti par neiespējamiem, tiem jau esot izvērtētiem preču zīmes izcelsmes valstī, ievērojot kritēriju vienādošanu Parīzes konvencijā. Otrā — par reģistrācijas atteikuma relatīvajiem pamatojumiem, saistībā ar kuriem tiek pieņemts, ka rūpīgu pārbaudi veic uzņēmumi, kas pirms starptautiskās reģistrācijas pieteikšanas ir spējīgi bez pārmērīgām izmaksām noskaidrot, ar kurām preču zīmes var iebilst pret to preču zīmi valstīs, kurās tie vēlas panākt savu preču zīmju aizsardzību.

70. Tādējādi esmu pārliecināts, ka pat starptautisku preču zīmju gadījumā "reģistrācijas procedūras pabeigšanas diena" sakrīt ar to, kas norādīta Starptautiskajā birojā Ženēvā.

71. Ievērojot iepriekš izklāstīto, uzskatu, ka uz pirmo *Oberster Patent- und Markensenat* uzdoto prejudiciālo jautājumu jāatbild, nosakot, ka Direktīvas 89/104/EEK 10. panta 1. punkta jēdziens "reģistrācijas procedūras pabeigšanas diena" nenozīmē aizsardzības perioda sākumu, ar kuru tā var sakrist, bet gan brīdi, kad kompetentā iestāde saskaņā ar savas valsts tiesību normām noslēdz reģistrācijas procedūru vai kad, starptautiskas preču zīmes gadījumā, to dara Starptautiskais birojs.

35 — Uz šo būtisko aspektu norāda Botana Agra, J. M., *op. cit.*, 38. un turpmākās lpp.

36 — Madrides nolīguma 5. panta 2. punkts.

37 — Madrides nolīguma 4. panta 1. punkts.

38 — Madrides nolīguma 3. panta 2. punkts.

39 — Madrides nolīguma 6. panta 2. punkts.

40 — Madrides nolīguma 7. pants.

2) Direktīvas 89/104 12. panta 1. punkta interpretācija

72. Cieši saistīta ar izmantošanas pienākumu ir atcelšana, kas no tā atšķiras ar to, ka tās termiņš var sākties jebkurā brīdī un bez jebkādas saistības ar kādas procedūras beigām. Līdzko preču zīmes īpašnieks to pamet novārtā ilgāk nekā piecus gadus, konkurentiem un ieinteresētām trešām personām rodas iespēja preču zīmi likumīgi piesavināties. Katrā ziņā abi juridiskie institūti, gluži kā divi vienā vezumā iejūgti vilcēji, virzās uz vienu un to pašu likumdošanas mērķi: reģistrācijas realitāti pieskaņot tirgū notiekošajam, kā tas jau norādīts iepriekš.

73. Iesniedzējiestāde vaicā par iemesliem, kas var attaisnot tirdzniecības [preču] zīmes neizmantošanu Kopienu tiesību normā noteiktajā termiņā. Pamata lietā *Lidl* apgalvo, ka pastāvējuši "birokrātiski šķēršļi", kas esot bijuši nesaderīgi ar tās komercdarbības stratēģiju, kas izpaužas kā savu ar preču zīmi "Le Chef DE CUISINE" apzīmēto preču pārdošana tikai un vienīgi savās tirdzniecības vietās, kuru atvēršana krietni vien aizkavējās salīdzinājumā ar plānoto.

74. Ņemot vērā atbildi, ko ierosinu sniegt uz pirmo jautājumu saistībā ar Austrijas tiesību aktiem preču zīmju jomā, pamata lietas izspriešanai atbilde uz otro jautājumu nav vajadzīga. Tomēr gadījumā, ja Tiesa uzskatīs citādi un atzīs par vajadzīgu interpretēt direktīvas 12. pantu, turpinājumā īsumā izklāstīšu dažas pārdomas par šo jautājumu.

75. Austrijas Republikas iebildei par šī prejudiciālā jautājuma nepieņemamību nepiekrītu, jo tā konteksts nav vispārīgs, un faktu izklāstam netrūkst pietiekamu norāžu, lai konstatētu interesi un vajadzību sniegt nolēmumu par to.

76. Šīs Tiesas judikatūrā jau ir spriests par 12. panta pirmo punktu, konkrētāk, par jēdzienu "faktiska izmantošana", nosakot, ka preču zīme šādi tiek izmantota, "ja preču zīme izmantota atbilstoši tās pamata funkcijai [..], lai radītu vai saglabātu šo preču vai pakalpojumu noietu, [un] neietver simbolisku rakstura izmantošanu, kuras vienīgais mērķis ir saglabāt preču zīmes piešķirtās tiesības" [41]. Lai to izvērtētu, jāņem vērā "visi fakti un apstākļi, kam ir nozīme, izlemjot, vai [preču zīmes] komerciālā izmantošana ir patiesa, it īpaši, vai šāda izmantošana ir pamatota attiecīgajā ekonomikas nozarē" [42].

41 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Ansul*, 43. punkts.
42 — Turpat.

77. Līdz ar to šajā jēdzienā neietilpst preču zīmes šīm prasībām neatbilstoša izmantošana. Jau esmu norādījis, ka privāta izmantošana, kas nepārsniedz īpašnieka iekšējo sfēru, nav būtiska, tā kā tā nav vērsta uz kādas tirgus daļas iegūšanu, un tādēļ nedz par "pietiekamu", nedz "faktisku" izmantošanu neuzskata ne sagatavošanās pasākumus preču un pakalpojumu tirdzniecībai, ne novietošanu [veikala] noliktavā un glabāšanu, [precēm] neatstājot uzņēmuma telpas [43].

78. Izvērtētajā tiesību normā ir norādīts uz iespējamiem neizmantošanu attaisnojošiem iemesliem, tomēr neminot nevienu piemēru. Šajā ziņā krietni vien noderīgs ir TRIPS 19. pants, saskaņā ar kuru par pamatotiem iemesliem tiek uzskatīti apstākļi, kas rodas *neatkarīgi no* preču zīmes *īpašnieka gribas* un kas *rada šķēršļus preču zīmes izmantošanai*, un kurā norādīti tādi arhetipi kā importa ierobežojumi vai citas valsts noteiktas prasības attiecībā uz precēm vai pakalpojumiem, kurus aizsargā preču zīme.

79. *Lidl* pamata lietā apgalvotajiem "birokrātiskajiem šķēršļiem", lai arī neesot atkarīgiem no preču zīmes īpašnieka brīvas gribas, jābūt tieši saistītiem ar preču zīmi tik cieši, ka tās izmantošana ir atkarīga no administratīvo formalitāšu nokārtošanas. Tas būtu iedomājams gadījumā, ja tiktu gaidīts uz kādu sanitāro atļauju attiecībā uz pārtikas precēm, kas tirgotas ar nosaukumu "Le Chef DE CUISINE", vai, medikamenta gadījumā, tā apstiprināšanu valsts kompetentajās veselības aprūpes iestādēs. Bet sarežģījumi, kas izriet no kavējumiem būvatļauju piešķiršanā tirdzniecības vietu izbūvei, ar preču zīmi nav saistīti pietiekami cieši. Nav saprotams arī, kas īsti liedza *Lidl* savu komercdarbības stratēģiju savlaicīgi izmainīt; tā varēja paredzēt, piemēram, ka preces licencēšanas kārtībā uz ierobežotu laiku izplatāmas ar citu pārtikas preču izplatītāju vai pārtikas veikalu starpniecību.

80. Turklāt, kā pareizi apgalvo Komisija, uzņēmuma [komercdarbības] taktika pilnībā ietilpst sabiedrības lēmumu pieņemšanas kontroles jomā, un tādēļ nav atzīstams, ka tai nebija iespējams atrisināt iespējamos šķēršļus, pārvarot neparedzētos apstākļus un neveiksmes. Tādēļ šajā lietā rodas šaubas par rīcību, kas norādītā mērķa sasniegšanu kavējusi visvairāk: administratīvās procedūras formalitāšu sarežģījumi vai neatbilstoša plāna ietiepīga turpināšana. Bet šo faktiskas dabas jautājumu noskaidrot piekrīt valsts tiesai, kam labāk zināmi fakti un kas ir atbildīga par pamata lietas izspriešanu.

43 — Secinājumi, kas sniegti iepriekš minētajā lietā *Ansul*, 57. punkts.

81. Ievērojot iepriekš izklāstītos apsvērumus, iesaku Tiesai uz otro prejudiciālo jautājumu atbildēt, interpretējot Direktīvas 89/104/ 12. panta 1. punktu tādējādi, ka iemesliem, kas attaisno preču zīmes neizmantošanu, jārodas neatkarīgi no preču zīmes īpašnieka gribas un jārada šķērslis preču zīmes izmantošanai. Gadījumā, kad birokrātiskās formalitātes atbilst šiem abiem nosacījumiem, tās ietilpst šajā attaisnojošo iemeslu kategorijā, kas, turpretim, nenotiek gadījumā, kad tās kavē komercdarbības stratēģijas īstenošanu, jo tas neskar uzņēmuma lemšanas tiesības attiecībā uz tā pielāgošanu administratīvajām pārmaiņām. Izvērtēt faktiskos lietas apstākļus, ņemot vērā šos norādījumus, piekrīt iesniedzējtiesai.

VI — Secinājums

82. Ņemot vērā visu iepriekš izklāstīto, ierosinu Tiesai uz *Oberster Patent- und Markensenat* uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt, nosakot, ka:

1) Padomes 1988. gada 21. decembra Pirmās direktīvas 89/104/EEK, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm, 10. panta 1. punkta jēdziens "reģistrācijas procedūras pabeigšanas diena" nenozīmē aizsardzības perioda sākumu, ar kuru tā var sakrist, bet gan brīdi, kad kompetentā iestāde saskaņā ar savas valsts tiesību normām noslēdz reģistrācijas procedūru vai kad, starptautiskas preču zīmes gadījumā, to dara Starptautiskais birojs;

2) Direktīvas 89/104 12. panta 1. punkts interpretējams tādējādi, ka iemesliem, kas attaisno preču zīmes neizmantošanu, jārodas neatkarīgi no preču zīmes īpašnieka gribas un jārada šķērslis preču zīmes izmantošanai. Gadījumā, kad birokrātiskās formalitātes atbilst šiem abiem nosacījumiem, tās ietilpst šajā attaisnojošo iemeslu kategorijā, kas, turpretim, nenotiek gadījumā, kad tās kavē komercdarbības stratēģijas īstenošanu, jo tas neskar uzņēmuma lemšanas tiesības attiecībā uz tā pielāgošanu administratīvajām pārmaiņām. Izvērtēt faktiskos lietas apstākļus, ņemot vērā šos norādījumus, piekrīt iesniedzējtiesai.